

La intel·ligència límit demana la paraula

Les oenagés Invia i Acidh, dues entitats barcelonines que treballen amb persones amb discapacitat intel·lectual, han organitzat una festa per sensibilitzar sobre aquesta anomalia i recaptar fons amb els quals puguin continuar amb els seus projectes. La música de la trobada va a càrrec del grup Clams

Rosa Mari
SANZ

Molta gent no ha sentit parlar mai de la intel·ligència límit (IL). El desconeixement d'aquesta discapacitat, en nombroses ocasions, porta a no saber com actuar, a voler sobreprotegir o directament al rebuig. Això últim no és rar, sobretot a l'escola. Per això els experts clamen perquè es millori la detecció precoç d'aquesta patologia. A Espanya, segons el Comitè Espanyol de Representants de Persones amb Discapacitat (Cermi), aquest dèficit afecta aproximadament entre 400.000 i 600.000 persones a Espanya.

La primera vegada que Albert Pecharromán va sentir parlar de la seva peculiaritat va ser en boca de la seva mare. Ell devia tenir uns 10 o 11 anys, recorda. «Era a la meua habitació i la meua mare m'ho va explicar, em va dir: 'Albert, escolta, tens alguns problemes a l'hora d'estudiar...' Una cosa així. M'ho vaig prendre normal i no em vaig preocupar gaire. No em va importar canviar de col·legi». Tenir intel·ligència límit, defineix, és adaptar-te als teus problemes. «A mi em costa molt estar atent a les classes. Abans anava a l'escola ordinària i em costava relacionar-me amb els amics, em deixaven aïllat, marginat, no volien estar amb mi. En aquesta altra escola m'estan ajudant en el tema personal i a nivell acadèmic», continua. Aquest xaval d'ara 14 anys, alumne des de fa dos anys de l'Escola Vida Montserrat, de l'associació Acidh, no porta escrites a la cara les dificultats que el fan ser vulnerable, per això, com altres persones de la seva mateixa condició, ha de lidiar amb el desconeixement i la incomprensió d'una societat que no el tracta com igual ni sap reconèixer la seva discapacitat.

EN TERRA DE NINGÚ // Les persones amb intel·ligència límit, o sigui, amb un quocient intel·lectual entre 70 i 85, o sigui, just per sota del que es considera normal segons l'OMS (la mitjana oscil·la entre 85 i 115), estan en terra de ningú. I no és un tòpic, explica Nati Gordo, cap de projectes d'Invia, una oenagé que, igual que Acidh, ajuda persones amb discapacitats psíquiques. Amb l'objectiu de sensibilitzar sobre la intel·ligència

límit i recaptar fons per continuar amb els projectes inclusivament que porten a terme, aquestes dues entitats, juntament amb la banda inclusiva Clams, ofereixen una festa a la barcelonina sala Luz de Gas aquest dimarts 13 de desembre, a les 21.00 hores. A més de música, a la gala *Clam per la intel·ligència límit* hi haurà humor de la mà de Toni Albà i Pep Planas.

Les persones amb intel·ligència límit passen desapercebudes a primera vista, cosa que fa que s'enfrontin a nombrosos prejudicis en la seva vida quotidiana. Per a més greu, pateixen un desfasament entre l'edat cronològica i la mental que no sempre es detecta en els primers anys de vida. Vanessa Domínguez, per exemple, va tenir el diagnòstic quan ja era a l'institut. Ara treballa a Ikea de l'Hospitalet, amb bones expectatives d'aconseguir un contracte. Ha deixat enrere moments personals molt durs, cosa que no significa que els hagi oblidat. «A l'escola no podia estar quieta mai, sóc molt moguda. M'he d'estar movent per a tot. A l'institut tornava plorant a casa cada dia, no aprovava els exàmens i em van acabar portant a psicòlegs. Al final van saber el que tinc. No vaig aconseguir el graduat, ho passava molt malament a l'institut. Ara a la feina m'ho passo molt bé», comenta aquesta jove de 24 anys.

INSERCIÓ LABORAL // La inserció laboral és bàsica perquè puguin fer un pas endavant i arribar a independitzar-se, fins i tot a tenir la seva pròpia família, malgrat les dificultats afegides que això comporta i la sobreprotecció que moltes famílies exerceixen en les persones amb intel·ligència límit. Amb això, amb volar, somia la jove Montserrat García, també usuària d'Invia: «Quan era petita no parlava. Tinc molt mals records del col·legi, em relacionava poc i hi faltava molt perquè sempre estava al logopeda». Una de les peculiaritats d'aquest dèficit és que en la infància poden passar inadvertits i ser considerats uns nens retrets o ganduls. El *bullying* i el rebuig són massa habituals. I el pitjor de tot, explica Gordo, és que les persones amb intel·ligència límit tenen molta consciència de les seves dificultats i si no es treballa la problemàtica aquesta pot acabar representant un seriós problema de personalitat.

«A l'entrar a l'ESO –continua la

La sala Luz de Gas acull aquest dimarts 13, a les 21.00 hores, un concert de la banda Clams, un exemple d'inclusió a través de la música

Les persones amb intel·ligència límit no porten escrites a la cara les seves dificultats, i això els acaba fent encara més vulnerables

Montserrat – ja em separava dels companys. Jo anava al meu ritme i vaig arribar a cursar un grau mitjà. Vaig anar a una escola concertada del meu barri i a poc a poc vaig veure que no arribava a grau mitjà, la meua ment es quedava en blanc. Pateixes molt quan veus que no hi arribes», confessa. Una de les etapes educatives més dures per als xavals que tenen aquesta discapacitat intel·lectual, explica Judith Reig, directora de l'Escola Vida Montserrat, és precisament quan arriben a l'ESO: «Tenen interessos més similars a nens de 9 o 10 anys que no als de 12 o 13 i es produeix un desenaix molt important. Més endavant pot haver-hi més sinergies, però l'adolescència pura i dura és un moment molt delicat». Tot i ser conscient de l'esforç que li suposa, la Montserrat no descarta seguir estudiant. «M'agradaria molt fer un batxillerat social. Sempre m'ha agradat, potser me'l trauria. D'aquí uns anys voldria fer alguna cosa de logística, com que tinc problemes amb la parla vull alguna cosa que no em suposi relacionar-me amb la gent perquè em poso molt nerviosa i llavors parlo malament. ¿Que si em veig sent independent? Sí, sí, és clar. Vull treballar, guanyar diners i viure en parella», confessa.

AUTOCONTROL // Montserrat García, igual que Vanessa Rodríguez i tants altres, reben el suport d'Invia. En aquesta entitat els ajuden a desenvolupar habilitats socials i relacionals i a autocontrolar-se a través de diversos projectes enfocats a la seva integració i a millorar la seva qualitat de vida, la present i la futura. La mateixa finalitat que persegueix Acidh, entitat en la qual Patricia Vilanova, de 16 anys, diu que ha trobat una millora a les seves principals dificultats. «M'estan adaptant a estudiar. També m'ajuden a saber parar els peus. No controlo els meus impulsos, tinc dificultat per parar els peus», assegura aquesta jove que es veu de perruquera d'aquí uns anys, o, almenys, això és el que li agradaria.

Per a Albert Pecharromán, Montserrat García, Vanessa Domínguez, Patricia Vilanova i tantes persones que tenen intel·ligència límit o algun altre tipus de diversitat funcional, aquestes dues oenagés s'han unit en un acte per donar-los visibilitat i recaptar fons amb els quals poder continuar projectes d'acom-

TROBADA. D'esquerra a dreta i de baix a dalt Nati Gordo, Judith Reig, Helena Castells, Artur Fernández, Eva Anguera (de comunicació d'Invia i Acidh), Albert Pecharromán, Patricia Vilanova, Montserrat García i Vanessa Domínguez.

AL POBLENOU. Un moment de l'assaig del concert del grup Clams.

ÁLVARO MONGE

JORDI COTRINA

panyament. Més que un acte, serà una festa animada pel grup Clams, un exemple d'integració format per una dotzena de joves i músics de l'escena independent barcelonina. Entre els primers hi ha Helena Castells, una jove de 20 anys vinculada a Invia des de fa un any que actuarà cantant i tocant el violoncel i a qui no l'angoixa en absolut la seva particularitat: «Quan era petita em costava molt llegir i aprendre les coses. Com que vaig néixer a Nicaragua pensava que era per l'idioma. Però un dia la meua mare em va explicar que al néixer em van pressionar el crani i que això és el que m'ha ocasionat algunes dificultats. Joestic bé, sóc com sóc, no em fa patir ni em causa cap problema», explica en una trobada grupal amb aquest diari a la seu d'Acidh.

Un dels principals objectius d'aquesta cita, desgrana l'ànima d'aquesta banda de pop rock, Artur Fernández, professor i cantant, és

«Joestic bé, sóc com sóc, no em fa patir ni em causa cap problema», explica Helena Castells, membre del grup Clams

unir forces i objectius comuns, sortir a la palestra i dir a la societat que miri, que espavilli. «És una declaració d'intencions a tots els nivells, hem d'unir objectius i anar tots cap al mateix», explica. Que no és una altra cosa, assegura, que canviar la mirada cap a les persones que tenen capacitats especials. «És una ocasió excel·lent per acostar-t'hi o per no entendre i perdre aquesta oportunitat i no obrir aquest canal. Hi ha gent que mira la diferència des de la por». Fernández posa com a exemple positiu l'evolució que ha vist en els músics del grup que es van sumar a la iniciativa sense haver tingut abans experiències pròximes amb la discapacitat. «Han fet un procés molt xulo. Primer sobreprotegien els cantaires, els parlaven amb certa condescendència. Més endavant van passar a veure la persona. En definitiva, van passar a tractar-los de tu a tu. I això els ajuda a créixer». Tant als uns com als altres. ≡